

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 4. 3. 2020
COM(2020) 91 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku

{SWD(2020) 53 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 126 ods. 7,

so zreteľom na odporúčanie Komisie,

keďže:

- (1) Podľa článku 126 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa členské štáty majú vyhybať nadmernému deficitu verejných financií.
- (2) Pakt stability a rastu vychádza z cieľa zdravých verejných financií, ktoré sú prostriedkom na posilňovanie podmienok pre cenovú stabilitu a silný udržateľný rast smerujúci k vytváraniu pracovných miest.
- (3) V súlade s článkom 126 ods. 6 ZFEÚ Rada [17. marca] 2020 rozhodla, že v Rumunsku existuje nadmerný deficit.
- (4) V súlade s článkom 126 ods. 7 ZFEÚ a s článkom 3 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97¹ je Rada povinná vydať pre dotknutý členský štát odporúčania s cieľom odstrániť nadmerný deficit v stanovenej lehote. V odporúčaní sa musí stanoviť maximálna lehota šesť mesiacov na to, aby dotknutý členský štát prijal účinné opatrenia na nápravu nadmerného deficitu. V odporúčaní týkajúcom sa nápravy nadmerného deficitu by Rada navyše mala požadovať dosiahnutie ročných rozpočtových cieľov, ktoré sú na základe prognózy, z ktorej vychádza odporúčanie, v súlade s minimálnym ročným zlepšením štrukturálneho salda, t. j. salda očisteného od cyklických vplyvov bez jednorazových a iných dočasných opatrení, vo výške referenčnej hodnoty na úrovni najmenej 0,5 % HDP.
- (5) Podľa prognózy Komisie zo zimy 2020, ktorá bola rozšírená o fiškálne premenné do roku 2022, sa predpokladá, že rast reálneho HDP v roku 2019 dosiahol 3,9 %. Na základe predpokladu nezmenenej politiky sa v prognóze Komisie predpokladá, že rast reálneho HDP sa zmierni, ale v roku 2020 zostane solídny na úrovni 3,8 % a v rokoch 2021 a 2022 sa bude nachádzať na úrovni 3,5 %. Na jednej strane by významný fiškálny stimul vyplývajúci zo súčasných politík aj naďalej podnecoval súkromnú spotrebu. Na druhej strane by však pokračujúce prehĺbovanie rozpočtového deficitu narušilo dôveru spotrebiteľov a investorov v udržateľnosť hospodárskeho rastu. V dôsledku toho sa očakáva pokles investícií, keďže súkromní investori berú do úvahy rastúce makroekonomické nerovnováhy. Očakáva sa, že príspevok čistého vývozu zostane počas prognózovaného obdobia záporný, keďže vývoz je stále ovplyvňovaný slabým vonkajším dopytom, zatiaľ čo dovoz je podporovaný súkromnou spotrebou. To by následne ešte viac zhoršilo už aj tak vysoký deficit bežného účtu.

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6.

- (6) Vláda 10. decembra 2019 prijala a zaslala parlamentu svoju fiškálno-rozpočtovú stratégiu na roky 2020 až 2022 (fiškálna stratégia) s revidovaným cieľovým deficitom verejných financií vo výške 3,8 % HDP v roku 2019, čo je nad referenčnou hodnotou 3 % HDP. Táto revízia z pôvodne plánovaných 2,8 % HDP v roku 2019 vychádzala z údajov o plnení rozpočtu od začiatku roka k danému dňu. Fiškálna stratégia bola 18. decembra 2019 prijatá ako zákon.
- (7) V prognóze Komisie zo zimy 2020, ktorá bola rozšírená o fiškálne premenné do roku 2022, sa predpokladá, že deficit verejných financií zostane počas celého prognózovaného obdobia nad referenčnou hodnotou 3 % HDP. Komisia pri predpoklade nezmenenej politiky očakáva v roku 2019 deficit verejných financií vo výške 4,0 % HDP, v roku 2020 vo výške 4,9 % HDP, v roku 2021 vo výške 6,9 % a v roku 2022 vo výške 7,7 %. Predpokladá sa, že štrukturálny deficit sa v roku 2019 zhorší o 1,0 % HDP, v roku 2021 o ďalších 1,9 % HDP a v roku 2022 o ďalších 0,8 %. Zvýšenie deficitu predpokladané Komisiou je spôsobené najmä výrazným zvyšovaním dôchodkov, ktoré bolo prijaté v lete 2019. Vyššie výdavky na dôchodky by prispeli k zvýšeniu deficitu v roku 2020 hodnotou 0,9 percentuálneho bodu HDP, v roku 2021 hodnotou 1,7 percentuálneho bodu HDP a v roku 2022 hodnotou 1,1 percentuálneho bodu HDP. Odhaduje sa, že zdvojnásobenie príspevku na dieťa, ktoré má nadobudnúť účinnosť od augusta 2020, predstavuje ročné rozpočtové náklady vo výške 0,6 % HDP. Vláda vo svojej fiškálnej stratégii predpokladá v roku 2020 deficit verejných financií vo výške 3,6 % HDP, v roku 2021 vo výške 3,4 % HDP a v roku 2022 vo výške 2,8 % HDP. Na základe vládnych odhadov by to v roku 2020 viedlo k štrukturálnej úprave vo výške 0,3 %, v roku 2021 vo výške 0,2 % a v roku 2022 vo výške 0,6 %. Úpravy vo fiškálnej stratégii sa nachádzajú najmä na výdavkovej strane. Predpokladá sa, že najmä výdavky na odmeňovanie zamestnancov, na tovary a služby a kapitálové výdavky spolufinancované z krajín mimo EÚ budú ako podiel HDP klesať. Prognóza nižšieho deficitu vo fiškálnej stratégii v porovnaní s prognózou Komisie vychádza z optimistickejších základných makroekonomických prognóz vo fiškálnej stratégii a zo skutočnosti, že fiškálna stratégia nezohľadňuje fiškálny vplyv niektorých prijatých opatrení, zatiaľ čo plánované zmiernenie súčasných výdavkov nie je plne podporované uzákonenými ani dôveryhodne ohlásenými opatreniami, a preto ho nebolo možné v prognóze Komisie v plnej miere zohľadniť.
- (8) Dlh verejnej správy v Rumunsku dosiahol v roku 2018 úroveň 34,7 % HDP. Podľa prognózy Komisie sa predpokladá, že dlh verejnej správy sa v roku 2022 zvýši na úroveň 46,6 % HDP, čo znamená, že zostane pod referenčnou hodnotou stanovenou v zmluve.
- (9) Podľa článku 3 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97 by sa nadmerný deficit mal napraviť v roku, ktorý nasleduje po jeho zistení (v tomto prípade do roku 2021), ak nenastanú osobitné okolnosti. Postup úpravy by sa mal určiť v súlade s nariadením (ES) č. 1467/97 s prihliadnutím na hospodársku a fiškálnu pozíciu daného členského štátu.
- (10) V súčasnej situácii v Rumunsku takéto osobitné okolnosti nastali. Náprava nadmerného deficitu do roku 2021 by si vyžadovala príliš výraznú fiškálnu úpravu a jej výsledkom by bola značná strata produkcie. Hoci si dlhší postup úpravy vyžiada značné ročné úpravy, mal by postupný vplyv na rast a zohľadňoval by skutočnosť, že rozpočtový rok 2020 už začal. Štrukturálne reformy uskutočňované súbežne s fiškálnou konsolidáciou prispievajú k zabezpečeniu trvalej nápravy nadmerného deficitu. Na základe uvedených skutočností a s ohľadom na hospodársku a fiškálnu situáciu v Rumunsku je opodstatnené stanoviť lehotu na nápravu nadmerného deficitu do roku 2022.

- (11) V rámci dôveryhodného a udržateľného postupu úprav by sa v tejto lehote vyžadovalo, aby Rumunsko dosiahlo v roku 2020 celkový cieľový deficit verejných financií vo výške 3,6 % HDP, v roku 2021 vo výške 3,4 % HDP a v roku 2022 vo výške 2,8 % HDP, čo je podľa prognózy Komisie v súlade s nominálnou mierou rastu čistých primárnych verejných výdavkov² vo výške 8,2 % v roku 2020, 5,5 % HDP v roku 2021 a 5,5 % HDP v roku 2022. Ak bude potrebná dôkladná analýza, takáto miera rastu čistých výdavkov bude primárnym ukazovateľom, ktorý sa použije na posúdenie fiškálneho úsilia. Zodpovedajúca ročná úprava štrukturálneho salda predstavuje v roku 2020 hodnotu 0,5 % HDP, v roku 2021 hodnotu 0,8 % HDP a v roku 2022 hodnotu 0,8 % HDP. Tieto ciele na základe súčasnej prognózy stále umožňujú ročné zvyšovanie skutočných čistých výdavkov. Dosiahnutie týchto cieľov si pravdepodobne vyžiada prehodnotenie rozsiahleho uzákoneného zvyšovania dôchodkov a iných nedávnych opatrení, ktoré pri základnom scenári spôsobujú prudké zhoršenie deficitu.
- (12) Opatreniami na konsolidáciu rozpočtu by sa mala zabezpečiť trvalá náprava, pričom by sa mali zamerať na zvyšovanie kvality verejných financií a posilňovanie rastového potenciálu hospodárstva.
- (13) Rumunsko sa od roku 2016 systematicky a opakovane odchyľuje od fiškálnych pravidiel zakotvených vo vnútroštátnom fiškálnom rámci, v dôsledku čoho sú tieto pravidlá do veľkej časti neúčinné. Je mimoriadne dôležité, aby Rumunsko v budúcnosti zabezpečilo plné uplatňovanie vnútroštátneho fiškálneho rámca.
- (14) V strednodobom a dlhodobom horizonte sa riziká pre zdravé verejné financie zdajú vysoké, čo je spôsobené vysokými fiškálnymi deficitmi a vysokými nákladmi na starnutie obyvateľstva. Zvyšovanie dôchodkov uzákonené v lete 2019, ktoré má nadobudnúť účinnosť v rokoch 2019 až 2021, zohráva pri týchto rizikách veľkú úlohu. Potvrdzuje to naliehavú potrebu úplného obnovenia dlhodobej udržateľnosti verejných financií,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

- (1) Rumunsko by malo najneskôr do roku 2022 odstrániť súčasný nadmerný deficit.
- (2) Rumunsko by malo v roku 2020 dosiahnuť celkový cieľový deficit verejných financií vo výške 3,6 % HDP, v roku 2021 vo výške 3,4 % HDP a v roku 2022 vo výške 2,8 % HDP, čo je v súlade s nominálnou mierou rastu čistých primárnych verejných výdavkov vo výške 8,2 % v roku 2020, 5,5 % HDP v roku 2021 a 5,5 % HDP v roku 2022, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,5 % HDP v roku 2020, 0,8 % HDP v roku 2021 a 0,8 % HDP v roku 2022.
- (3) Rumunsko by malo konkretizovať a dôsledne vykonávať opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie nápravy jeho nadmerného deficitu do roku 2022. Opatreniami na konsolidáciu rozpočtu by sa mala zabezpečiť trvalá náprava spôsobom, ktorý podporuje rast. Rumunsko by malo použiť akékoľvek neočakávané zisky na zníženie svojho deficitu.
- (4) Rada stanovila Rumunsku lehotu do 15. septembra 2020, aby prijalo účinné opatrenia a aby v súlade s článkom 3 ods. 4a nariadenia Rady (ES) č. 1467/97

² Čisté primárne verejné výdavky pozostávajú z celkových verejných výdavkov bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hrađených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Tvorba hrubého fixného kapitálu financovaná z vnútroštátnych zdrojov je rozložená na obdobie 4 rokov. Diskrečné opatrenia na strane príjmov alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú započítané. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

predložilo podrobnú správu o konsolidačnej stratégii, ktorú plánuje v záujme dosiahnutia týchto cieľov. Následne na to by rumunské orgány mali podávať správu o pokroku pri vykonávaní týchto odporúčaní aspoň raz za šesť mesiacov, až kým sa nedosiahne náprava nadmerného deficitu.

Rumunské orgány by okrem toho mali zabezpečiť plné uplatňovanie vnútroštátneho fiškálneho rámca. V záujme zaručenia úspechu fiškálnej konsolidačnej stratégie bude takisto dôležité podporiť fiškálnu konsolidáciu komplexnými štrukturálnymi reformami v súlade s odporúčaniami Rady, ktoré boli Rumunsku adresované v kontexte európskeho semestra, a to najmä s odporúčaniami týkajúcimi sa postupu pri makroekonomických nerovnováhach.

Toto odporúčanie je určené Rumunsku.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*